

POMYSŁ
NA
NIEBANALNĄ
UROCZYSTOŚĆ
SZKOLNĄ

JOLANTA ZABIELSKA

© Copyright by Oficyna Wydawnicza „Impuls”, Kraków 2010

Redakcja wydawnicza:
Zespół

Projekt okładki:
Ewa Beniak-Haremska

ISBN 978-83-7587-287-3

Oficyna Wydawnicza „Impuls”
30-619 Kraków, ul. Turniejowa 59/5
tel. (012) 422-41-80, fax (012) 422-59-47
www.impulsoficyna.com.pl, e-mail: impuls@impulsoficyna.com.pl
Wydanie I, Kraków 2010

Spis treści

Wstęp	7
Pomysł I	
Program teledwizyjny	11
Za chwilę „Rełacje”, czyli 11 listopada w szkolnej TV	
Scenariusz inscenizacji z okazji Narodowego Święta Niepodległości	13
Pomysł II	
Audycja radiowa	25
Wiele pozytywnych wibracji w koncercie życzeń z okazji Dnia Edukacji	
Scenariusz programu teatralnego dla nauczycieli (i nie tylko) w dniu ich święta	27
Pomysł III	
Konwencja snu	35
O Joachimie Lelewele i scen kilka... na ście	
Scenariusz spektaklu poświęconego patronowi szkoły	37
Pomysł IV	
Teatr w teatrach	47
Szczęśliwej drogi, kole dzy	
Scenariusz inscenizacji, którą uczniowie przedostatniej klasy zegnają absolwentów	49
Pomysł V	
Spotkanie po latach	55
Co się dzieje z naszą klasą	
Scenariusz spektaklu na pożegnanie szkoły	57
Pomysł VI	
Żywy pamiętnik	71
Mroki stanu wojennego	
Scenariusz programu teatralnego upamiętniającego rocznicę wprowadzenia stanu wojennego w Polsce	73

Pomysł VII

Twórcza narada, czyli burza mózgów 85

Sześćdziesiąt trzy krwawe dni

Scenariusz przedstawienia z okazji rocznicy wybuchu powstania warszawskiego 87

Pomysł VIII

Goście w szkole 97

Nasza europejska rodzina

Scenariusz widowiska z okazji Dnia Europy (9 maja)

albo rocznicy przystąpienia Polski do Unii Europejskiej 99

Pomysł IX

Motywy podróży w czasie albo/i przestrzeni 121

Co za tymi drzwiami

Scenariusz spektaklu na Dzień Chłopaka 123

Pomysł X

Wywiad sceniczny 135

Nie zapomnij...

Scenariusz widowiska z okazji Święta Polskiej Niezapominajki (15 maja) 137

Pomysł XI

Magiczne pudełko 151

Magia działająca, czyli i ty potrafisz inaczej

Scenariusz sztuki przeciwko agresji 153

Pomysł XII

Parodia utworu 171

Święt i Anka, czyli zdrada złoty koniec miewa

Scenariusz zabawnej inscenizacji z okazji walentynek 173

Pomysł XIII

Prezentacja PowerPointa albo filmu 183

Najgorętsze życie na z okazji Święt Bożego Narodzenia

Tekst do prezentacji multimedialnej 185

Pomysł XIV

Świec zOMICa 189

Pamięć i Jana Pawła II – Anioła Dobroci i Miłości

Scenariusz na wieczór poezji Karola Wojtyły 191

Wstęp

Uroczystości związane z różnymi świętami i upamiętniające ważne wydarzenia są integralną częścią życia szkolnego. Dzieje się tak z dwóch powodów – twórczość artystyczna jest bardzo dobrym sposobem oddziaływania wychowawczego na dzieci, sama uroczystość zaś to doskonała okazja, by dostarczyć wiedzy na dany temat, oraz kolejne narzędzie wychowywania i uwalniania uczniów.

Dzieci lubią każdy rodzaj działalności artystycznej – chętnie śpiewają, tańczą, recytują, malują, rzeźbią, ćwiczą akrobacje gimnastyczne. Prawie wszystkie garną się do działań teatralnych. Uwielbiają kreować, tworzyć, występować, projektować kostiumy i dekoracje. Bardzo dobrze się czują, wchodząc w czyjeś role, odgrywając jakieś postacie.

Łatwy dostęp do różnych środków technicznych pozwala wzbogacić programy szkolne. Powoli można zacząć odchodzić od klasycznych akademii „ku czci”, polegających na wygłaszaniu na stojąco utworów przeplatanych piosenkami. Tak zwany montaż poetycko-muzyczny, czyli akademia według schematu: parę wierszy + przerwany muzyką, to anachronizm i pora odłożyć go na górną półkę i rzadko tam zaglądać. Obecnie mamy do dyspozycji kamery, projektory multimedialne, aparaty fotograficzne, magnetofony, komputery, Internet itp. Warto odświeżać programy oraz dostosowywać je do oczekiwań i zdolności percepcyjnych młodego widza, który w dużym stopniu jest przyzwyczajony do kultury obrazkowej – oczekuje dynamiki i różnorodności, natomiast nie znosi sztampani powtarzalności.

W XXI wieku nawet nauczyciel uczący w małej, wiejskiej szkole dysponuje wystarczającymi narzędziami, by przygotować ciekawe scenariusze na różne okazje. Pomaga w tym m.in. powszechny dostęp do Internetu. Jeszcze niedawno bardzo trudno było dotrzeć np. do fotografii związanych tematycznie z jakąś uroczystością. Teraz wystarczy kliknąć, by móc przeszukiwać bogate zasoby sieci.

Ciekawym rozwiązaniem może być np. użycie projektora multimedialnego. Przemieni on zwykłą, statyczną akademię w ciekawe widowisko. Uczniowie to, jak już zostało powiedziane, typowi przedstawiciele kultury obrazkowej. Trzeba więc za nimi podążać, zainteresować ich występem i nie dopuścić do ziewania na akademiach oraz wygłaszania przez nich opinii typu: „Nuda”. Gdy na scenie są recytowane teksty, śpiewane piosenki albo grane utwory, w tym samym czasie

na ekranie mogą być wyświetlane zdjęcia ilustrujące prezentowaną tematykę. To przykuje uwagę młodych słuchaczy, jak również dostarczy im wiedzy.

Fotografie można także wykorzystać w inny sposób. Dobrym pomysłem może być przygotowanie na kilka dni przed uroczystością związanej z nią tematycznie wystawy. Dzięki niej uczniowie będą mieli okazję się wstępnie zapoznać z tematyką i odpowiednio przygotować do odbioru programu artystycznego.

Kolejna możliwość to prezentacja multimedialna, która może stanowić atrakcyjne dopełnienie programu. Pomoże ona zbudować nastrój, a ponadto sprawi, że program „ożyje” – dźwięk i zmieniający się obraz przykują bowiem uwagę największego malkontenta.

Zbiór pomysłów na niebanalną uroczystość szkolną jest adresowany głównie do opiekunów szkolnych kółek teatralnych, ponieważ to przeważnie w ich gestii leży zadanie uświetnienia szkolnych uroczystości. Wszystkie propozycje zawarte w niniejszej książce mają na celu odejście od rutyny, banału oraz opatrzonego zestawu: recytacja + piosenka. W większości mają one charakter teatralny – stwarzają możliwość różnych działań scenicznych, kreują pewną teatralną rzeczywistość, a w ten wykreowany świat wpisują określoną tematykę. Stanowią samodzielne, mniejsze i większe formy teatralne.

Bardzo ważne jest, by tematyka i zastosowana forma były kompatybilne, żeby dobrze ze sobą współgrały. Niektóre konwencje przedstawień narzucają określony nastrój, który należy uwzględnić. Jedne są: wielobarwne, wesołe, głośne, dynamiczne, rozśpiewane i roztańczone. Inne natomiast: wyciszone, nastrojowe, pełne zadumy i refleksji. Poważna tematyka wymaga poważnego podejścia, lekką zaś można potraktować z przymrużeniem oka, na wesoło. W ten sposób przygotowujemy przyszłego, wrażliwego i gotowego na wysiłek intelektualny, odbiorcę sztuki. Nie każda uroczystość szkolna może mieć charakter zabawowy. Często skłania do refleksji, zadumy, wzrusza, a może nawet głęboko porusza albo bulwersuje. Każda reakcja jest pożądana. Niepożądana jest tylko obojętność. Zadaniem nauczycieli jest kształcić wrażliwość młodych odbiorców sztuki, animować działania teatralne, wyzwalać pożądane emocje i uczucia. Warto więc dołożyć starań, by każda akademia była sztuką, spektaklem niosącym zarówno przesłanie, jak i emocje. Publikacja *Pomysł na niebanalną uroczystość szkolną* może być doskonałą pomocą dla nauczycieli, którzy z chęci, obowiązku albo nawet przymusu przygotowują szkolne programy artystyczne.

Od 20 lat zajmuję się animacją szkolnych działań teatralnych, co daje mi radość i satysfakcję, ale przysparza też wielu stresów. Współpracuję z Powiatowym Ośrodkiem Doskonalenia Nauczycieli w Lublinie, gdzie pełnię rolę specjalisty w zakresie teatru szkolnego. Jestem świadoma problemów, z jakimi borykają się nauczyciele (np. niedostatki repertuarowe, brak nowych propozycji, niski poziom niektórych publikacji internetowych, trudności w pisaniu własnych tekstów). Podczas warsztatów metodycznych zdarza mi się słyszeć, że dla niektórych nauczycieli obowiązek przygotowania akademii to przykra konieczność. Pozwala

mi to sądzić, że *Pomysł na niebanalną uroczystość szkolną* jest pozycją potrzebną. Przedstawione w książce rozwiązania łączą słowo, obraz, muzykę. Mogą stanowić gotowy materiał do realizacji, źródło inspiracji, jak również pomoc dla tych, którym organizowanie szkolnych uroczystości sprawia problem. Warto pamiętać, że kreowanie nowych rzeczywistości, praca z teatralnym zespołem uczniowskim dostarcza wielu chwil radości, momentów zadziwienia i zaskoczenia, sprzyja także nowym odkryciom. Niektóre z proponowanych w publikacji scenariuszy wręcz prowokują do dopisywania scen odwołujących się do realiów własnej szkoły czy klasy, do czego bardzo zachęcam, życząc jednocześnie powodzenia i radości.

Na zakończenie pozostaje określić, dla kogo są przeznaczone proponowane scenariusze. W ocenie Autorki są to teksty dla starszych klas szkoły podstawowej oraz dla uczniów gimnazjum.

Z życzeniami sukcesów na scenie,

Autorka

Pomysł I

Program telewizyjny

Dostęp do telewizji jest dzisiaj niemal powszechny. Nie trzeba szczególnie wielkiego wysiłku, by zaistnieć na ekranie. Jeśli już nie w telewizji ogólnopolskiej, to przynajmniej w regionalnej. Ale można też inaczej...

Po cóż wzywać ekipę telewizyjną, a potem denerwować się, że wyemitowano kilkanaście sekund z materiału, który kręcono cały dzień? Lepiej „stworzyć” własną telewizję. Dzieci bardzo chętnie przyjmują tego typu konwencję. Wystarczy odpowiednia scenografia i najważniejszy element – ekran telewizora. W teatrze wszystko jest znakiem służącym uruchomieniu wyobraźni widza, telewizor może więc być symboliczny – wystarczy zwykła drewniana rama, w której widoczne będą górne części tułowia oraz głowy prowadzących, jak na prawdziwym monitorze. Chodzi o to, żeby wykreować przestrzeń studia telewizyjnego. Gdy mamy „ekran” – możemy rozpocząć program. Warto wymyślić nazwę szkolnej stacji telewizyjnej, a na lekcji informatyki ogłosić konkurs na logo telewizji i programu, który będzie „emitowany”.

Właściwie nie ma tematu, którego nie można by zrealizować w takiej konwencji. Prawdziwa telewizja przecież pokazuje rozmaite problemy, którymi żyje społeczeństwo. Stacja szkolna może iść jej śladem. Specjalnym programem telewizyjnym można uczcić Narodowe Święto Niepodległości, jak również Dzień Babci lub Święto Patrona. Można także prowadzić tego typu programy cyklicznie – powracać do takiej formy co jakiś czas lub kontynuować ją przez cały rok szkolny, co na pewno spotka się z zainteresowaniem szkolnej społeczności. W takim przypadku dobrze byłoby nadać całemu cyklowi tytuł. Wyzwoli to w dzieciach kreatywne myślenie, ponieważ będą się prześcigać w pomysłach na kolejne programy. Także uczniowie-widzowie od razu będą wiedzieć, że dzieje się coś ważnego, skoro szkolna telewizja nadaje kolejny program.

Warto połączyć działania teatralne z narzędziami typowo telewizyjnymi. Scena powinna przypominać studio telewizyjne, w którym zawsze dużo się dzieje i są pokazywane różne obrazy. Można przygotować pokaz multimedialny związany tematycznie z daną uroczystością, np. wyświetlać na ekranie fotografie pochodzące z Internetu, zbiorów szkoły lub poszczególnych uczniów albo przygoto-

wać prezentację w PowerPoint (przy współpracy z nauczycielem informatyki). Obrazy wyświetlane na ekranie (ekranach) spełnią rolę monitorów obecnych w prawdziwym studiu telewizyjnym.

Forma ta daje twórcom ogromną swobodę – prowadzący program mogą „się łączyć” ze swoimi wysłannikami pracującymi w różnych częściach miasta, kraju, Europy czy świata. Można sięgnąć nawet po relacje z kosmosu. Jedynym ograniczeniem jest pomysłowość osób tworzących scenariusz.

Bez trudu można włączyć utwory muzyczne, przewidzieć w tym celu „połączenie” z filharmonią, salą koncertową, amfiteatrem. Można również wpieść recytacje – jako relacje z wybranego miejsca obchodzenia uroczystości, np. z własnej szkoły, ambasady, urzędu gminy czy miasta. W scenariuszu mogą się znaleźć reportażowe rozmowy ze „zwykłymi ludźmi”, które sprawią, że program stanie się dynamiczny i ciekawy. Im więcej będzie w tego typu inscenizacji różnych wstawek, tym lepiej, ponieważ prezerterzy czytający bez przerwy całe strony wiadomości byłiby dla widzów nie do zniesienia.

Za chwilę „Relacje”, czyli 11 listopada w szkolnej TV

Scenariusz inscenizacji z okazji Narodowego
Święta Niepodległości

Oso by:

Prezenterka

Prezenter

Reporteri I, II, III

Przechodnie I, II, III, IV

Recytatorzy I, II, III, IV, V, VI, VII, VIII

Po prawej stronie studio telewizyjne z dużym ekranem telewizora – stąd będą na żywo nadawane „Relacje”. Ekran to rama postawiona na stoliku przykrytym do samej podłogi tkaniną (nogi prowadzących niewidoczne jak w prawdziwym programie informacyjnym). Na ekranie pojawiają się napisy: Za chwilę „Relacje”. Prezentrzy, zasiadając do stolika, zdejmą napis.

Przed studyjnym stołem – kompozycja z biało-czerwonych kwiatów, w rogu ekranu lub stołu – logo programu. Za plecami Prezenterów tkanina (od podłogi do sufitu), koniecznie w tym samym kolorze co przykrycie stolika, żeby „studio” było jednolite kolorystycznie. Wysoko nad głowami wyraźnie widoczne logo szkolnej TV.

Środkowa część sceny jest przeznaczona dla Recytatorów. Tłem jest białoczerwona tkanina, spływająca od sufitu do podłogi (może być na tej samej głębokości sceny, co tło Prezenterów), na niej orzeł, ewentualnie krótki napis, np. „Znowu wolna”.

Po lewej stronie – ekran (czyli wciąż przestrzeń studia), na którym przez cały czas będzie wyświetlana prezentacja multimedialna: archiwalne fotografie walk narodowowyzwoleńczych, parad wojskowych, rekonstrukcji historycznych, bohaterów walki o niepodległość, portrety marszałka Piłsudskiego, zdjęcia obchodów Święta Niepodległości w różnych szkołach i instytucjach, pomników, cmentarzy wojskowych i samotnych mogił, a także nastrojowe obrazy z białoczerwoną flagą, orłem, czerwonymi i białymi kwiatami, palącymi się świecami i zniczami, jesiennymi krajobrazami itp.

Pojawiają się Reporterki z mikrofonami z logo szkolnej TV.

Uwaga! Warto, by program miał wyraźne odniesienia do „tu i teraz” szkoły, np. prawdziwe imiona i nazwiska Prezenterów oraz Reporterek, nazwę miejscowości w nazwie telewizji, odniesienia do prawdziwych miejsc w rozmowie z przechodniami.

Uroczystość rozpoczyna się sygnałem dźwiękowym „Relacji”.

Preze nte rka

Dzień dobry państwu. Patrycja Błońska...

Preze nte r

... i Kamil Kozaczyński.

Preze nte rka

Serdecznie witamy w Jakubowickiej Telewizji. Rozpoczynamy świąteczne wydanie naszego codziennego programu informacyjnego „Relacje”. Dziś 11 listopada, dzień Narodowego Święta Niepodległości. Co wydarzyło się 11 listopada 1918 roku? Zajrzyjmy do kart naszej historii.

Preze nte r

11 listopada 1918 roku skończyła się studwudziestotrzyletnia niewola naszej Ojczyzny. Po latach zaborów Polska odzyskała wolność i niepodległość. Od tego dnia Rzeczpospolita zaczęła żyć własnym, samodzielnym życiem. 11 listopada to święto naszego narodowego zmartwychwstania, święto odrodzenia naszego państwa.

Preze nte rka

Od tego dnia datuje się historia niepodległego państwa polskiego, związana z nazwiskiem marszałka Józefa Piłsudskiego, twórcy Legionów Polskich. Ten wielki Polak włożył ogromny wysiłek w to, by marzenia kilku pokoleń naszych przodków stały się rzeczywistością.

Preze nte r

Czy my, Polacy, rozumiemy istotę tego święta? Nasze reporterki zapytały o to spotkanych na ulicy przechodniów. Poprosimy o relację.

Na scenę wchodzi Reporterka I z mikrofonem oraz pojawiają się Przechodnie – grupka ludzi

Repor te rka I

Dzień dobry Państwu. Dziś wyruszyliśmy w teren. Znajdujemy się właśnie w okolicy kościoła w Jakubowicach Konińskich. Z twoim pytaniem – Kamile – zwracam się do spotkanych tu ludzi.

Przepraszam Państwa, proszę powiedzieć, jakie dziś mamy święto? Dlaczego są wywieszone flagi narodowe?

Prze c ho d zie ń I

11 listopada to świąteczny dzień, proszę pani, czerwona kartka w kalendarzu. W tym dniu obchodzimy Święto Niepodległości.

Prze c ho d zie ń II

Tego dnia 90 lat temu, zakończyła się I wojna światowa. Nasz naród odzyskał wolność i niezależność.

Prze c ho d zie ń III

Po bardzo długiej niewoli, która trwała 123 lata. Szmat czasu!

Prze c ho d zie ń IV

W całym kraju trwają dziś uroczystości – państwowe i kościelne. Dzieci w szkołach czczą tę ważną rocznicę.

Re po rte rka I

Dziękuję bardzo. Jak państwo widzą, mieszkańcy Jakubowic dobrze wiedzą, dlaczego obchodzimy dziś święto.

Dla „Relacji” mówiła – Aleksandra Królikowska.

Pre ze nte r

Dziękujemy ci, Olu.

Pozwolicie Państwo, że przytoczymy teraz kilka faktów z historii naszej ojczyzny.

Pre ze nte rka

W 1795 roku mocarstwa rozbiorowe postawiły swoje wrogie pieczęcie na akcie pozbawiającym Polaków największych wartości – wolności i niepodległości. Ale nie przestała istnieć Polska, póki żyli jej bohaterscy synowie, którzy ze słowami „Jeszcze Polska nie zginęła” na ustach szli do boju i oddawali życie, by ich dzieci i wnukowie, czyli my wszyscy, mogli żyć w niepodległej ojczyźnie.

Pre ze nte r

Walka Polaków o niepodległość była długą i niezwykle trudną drogą. W 1830 roku wybuchło powstanie listopadowe, Polacy chwycili za broń.

Pre ze nte rka

Przepraszam cię Kamilu, ale mamy połączenie z Wiołą Polanek, naszą Reporterką, która obserwuje obchody Święta Niepodległości w Szkole Podstawowej im. J. Lelewela w Jakubowicach Konińskich.

Posłuchajmy, co tam się dzieje.

Re po rte rka II

Witam Państwa, dla „Relacji” mówi Wioletta Polanek. Znajdujemy się właśnie w jakubowickiej szkole. Od kilkunastu minut trwa tutaj uroczysta akademii z okazji Święta Niepodległości. Zapraszam naszych widzów do wspólnego wysłuchania przygotowanych przez uczniów recytacji.

Na scenę wchodzi troje uczniów, rozpoczynają recytację – w tle Polonez Ogińskiego.

Re c y t a t o r I

Synku, choć słyszę, nie usłucham.
Choć widzę łzy, nie wrócę otrzeć.
Choć cię kocham najbardziej w świecie.
Do mych żołnierzy muszę dotrzeć.

Nie wiem, kto strzela, czyje huki.
Czy wróg napiera, czy nasz to bój.
To nieistotne, Ojczyzna wzywa.
To święty obowiązek mój!

Ja marzę sobie, dziecko drogie,
że wolność wnet wywalczym i...
wtedy przybędę, płacz twój utulę.
Będziemy święcić wolności dni.

(J. Zabielska, *Synku*)

Re c y t a t o r II

Las nocą rośnie jak jezior poszum.
Droga kołysze we mchu, we mchu.
Ciężkie kolumny mroku się wznoszą.
Otchłanie puste z ciemności płoszą
krzyk zły, wysoki jak ze snu.

A dołem potok ludzi i wozów
i broni chrzęst we mgle, we mgle.
Spod stóp jak morze wydęte grozą
nieujarzmiona piętrzy się ziemia
i głosy ciemne leżą w przestrzeniach
jak to, co czeka obce i złe.

Żołnierze smukli. Twarzyczki jasne,
a moce ciemne trą się i gniołą,
łądy się łamią, sypie się złoto
i chyba pancierz ziemi za ciasny
pęka, rozsadza i grzmi, i grzmi.

Twarzyczki jasne! na widnokręgach
armie jak cęgi gną się i kruszą.
O moi chłopcy, jakże nam światy
odkupić jedną rozdartą duszą?

Kochać, a to się wydaje mało,
ginać – to słabość tylko wyzwolić,
bo nie nadąża chłapięce ciało,
a ciemność stoi i grzmi, i grzmi.

Las nocą rośnie. Otchłań otwiera
usta ogromne, chłonie i ssie.
To tak jak dziecko, kiedy umiera,
i tak jak ojciec, który żyć musi.
Przeszli, przypadli; dym tylko dusi
i krzyk wysoki we mgle, we mgle.

27 VI 44 r.

(K. K. Baczyński, *Z lasu* [w:] R. Matuszewski, *Wiersze polskich poetów
współczesnych*, WSiP, Warszawa 1976, s. 142)

Re c y t a t o r III

My nie czekamy na orderzy.
My nie żądamy chwalby słów.
Nawet nie wiemy, czy przeżyjemy.
Dla wolnej Polski nie żal głów!
My śpimy niczym zwierz pod miedzą.
Naszą poduszką stary łąch.
Przed nami fronty, bomby, burze.
I ciągle z nami kroczy strach.

Nie szumi las dumnych sztandarów.
Nie słyhać fanfar ani braw.
Lecz dobrze słyhać jęk kolegów.
Czuć swąd spalonych bombą traw.

Nam szumią drzewa poranione.
Leje po bombach skarżą się.
Nam swoje żale szepcze piasek.
A śmierć wokoło czai się.

(J. Zabielska, *Żołnierska dola*)

Recytatorzy wychodzą.

Pre ze nte rka

Kamilu, mamy właśnie połączenie z naszą kolejną Reporterką – Olą
Sztalską, która jest w jakubowickiej filharmonii.
Zobaczmy, co tam się dzieje.

Re p o r t e r k a III

Witam Państwa serdecznie. Jestem za kulisami filharmonii, gdzie trwa właśnie uroczysty wspaniały koncert z okazji Święta Niepodległości. Posłuchajcie Państwo wraz ze mną.

Zza kulis słyhać piosenkę Biały krzyż. Prezenterzy patrzą na pokaz zdjęć na ekranie. Reporterka także je ogląda.

Re p o r t e r k a III

To tyle na razie z filharmonii. Będziemy się jeszcze łączyć. Dziękuję Państwu za uwagę. Mówiła Ola Sztalska.

Pre z e n t e r k a

My natomiast wracamy do głównego tematu „Relacji”. Mówiliśmy przedtem o zbrojnej walce. Niestety, Polacy przegrali powstanie listopadowe. Wielu patriotów musiało uciekać z kraju. Rozpoczął się okres niebywałych prześladowań. Wycofano z urzędów język polski. W udręce i niewoli mijało przeszło 30 kolejnych lat. Przyszedł 1863 rok i niespodziewany pobór do wieloletniej służby w wojsku carskim. To przyspieszyło wybuch kolejnego powstania – styczniowego.

*Na scenie pojawiają się trzej kolejni Recytatorzy.
Tło muzyczne Etiuda Rewolucyjna Chopina.*

Re c y t a t o r IV

Ileż ich było w naszych dziejach.
Nie jeden, nie dwa i nie trzy.
Zrywów odważnych, gdy przodkowie
za broń chwyтали, tłumiąc łzy.

Był rok trzydziesty w listopadzie,
Sześćdziesiąt trzy – ten także był.
Gdy pradziadowie broń chwycili.
Poszli na wroga. Każdy się bił.

Był mróz, trzeszczały tęgo płoty.
Śnieg padał gęsty, gubiąc ślad.
Był lód na rzekach, marzły nogi.
Niejeden raz na tydzień jadł.

Lecz nie narzekał, nie zawodził.
Nie czekał wiosny, bił się już.
Nie liczył ran ani odmrożeń.
Wdychał bitewny ostry kurz.

(J. Zabielska, *Krwawa historia*)

Recytator V

Dlaczego idę – pytasz siostró.
Czy nie dbam o swe życie nic?
Przeć życie me, to ma ojczyzna.
Więc pomódl się raczej niż krzycz.

Szedł pradziad mój i dziadek szedł.
Szedł ojciec, chociaż słyszał: Nie!
Więc i ja idę – to obowiązek.
Choć bardzo, siostró, kocham cię.

A może właśnie to dlatego,
dla tej miłości muszę iść.
Ja wierzę mocno, że się uda.
Moje marzenie – ty się ziść!

Marzenie jedno od pokoleń,
by wolność przynieść pod nasz dach.
Więc proszę, Boże, wspomóż łaską.
Niech wolny fruwa biały ptak.

(J. Zabielska, *Dlaczego*)

Recytator VI

Ja wiem, że to się nie udało.
Że wszystkie zrywy poszły precz.
Nie poddam się, nie zegnę karku.
Po raz kolejny chwycę miecz.

To nic, że rany, ponieważ.
To nic, że klęska, jakiś pech!
Na nic więzienie, na nic kraty.
Życ bez wolności – ciężki grzech!

Nie chcę go dźwigać – w piersi dusi.
Wstrzymuje oddech, tamuje krew.
Znowu ruszymy, gdy trąbka zagra.
Gdy walki zabrzmi gromki zew.

(J. Zabielska, *To nic*)

Recytatorzy schodzą ze sceny.

Prezentacja

Po upadku powstania styczniowego tysiące Polaków zostało zesłanych na ciężką katorgę. Zawsze jednak wierzyli w zwycięstwo. Blisko 50 lat później, bo w 1914 roku wybuchła I wojna światowa. Ożywiły się na-

dzieje Polaków. Żołnierze legionowi pod wodzą Józefa Piłsudskiego śpiewali: „My pierwsza brygada, strzelecka gromada. Na stos rzuciliśmy nasz życia los...”.

Preze nte rka

Zaczekaj, Patrycjjo, bo znowu mamy połączenie z filharmonią. Posłuchajmy kolejnego fragmentu koncertu.

Zza kulis słyszać piosenkę Marsz I Brygady. Trwa pokaz slajdów w studiu telewizyjnym. W tym kierunku odwracają się Prezenterzy.

Preze nte rka

Wracamy do „Relacji”. 11 listopada 1918 roku w Campiegne (czyt. Kąpień) pod Paryżem zostało podpisane zawieszenie broni między Niemcami a mocarstwami zachodnimi – symboliczne zakończenie I wojny światowej.

Preze nte r

Dziś w rocznicę tego dnia, który stał się początkiem odrodzenia Polski, w całym kraju odbywają się uroczyste obchody. W południe przy Grobie Nieznanego Żołnierza tradycyjnie już odbywa się uroczysta zmiana wart, prezydent Rzeczypospolitej Polskiej wygłasza okolicznościowe przemówienie, składa wieniec od Narodu z białych i czerwonych kwiatów.

Preze nte rka

Cały naród czci pamięć o swoich bohaterach. My również świętujemy – co pokazują nasze reporterskie materiały. Wróćmy do relacji naszego zespołu. Halo, Olu?

Re po rte rka I

Tak, tak, jestem wciąż w szkole w Jakubowicach, gdzie jeszcze trwa uroczysta akademia. Posłuchajcie państwo, proszę, wraz ze mną.

Na scenę wychodzi troje kolejnych uczniów – Recytatorów.

W tle muzyka – Mazurek Chopina.

Re c yta to r VII

Zrzuceni cesarze, odparta ich władza,
ich chciwe ręce odrzucone w dal.
Strzaskane ich trony, strzaskane korony.
Aż dudni cisza pałacowych sal.

Tośmy dożyli tej cudownej chwili,
gdy wraca wolność. Życie wraca w nas.
Szczęście tak wielkie, że trudno uwierzyć.
Szczęście dla wszystkich – bez wyjątku – klas.

Wolne już miasta i wolne wsie polskie.
Wolna ojczyzna, co czekała wiek.
Rzeczpospolita, to nasze kochanie.
Matka gór, morza, jezior i rzek.

(J. Zabielska, *Cudowna chwila*)

Re c y t a t o r VIII

Piękna melodia, Polakowi bliska
brzmi wszędzie wokół. Serca weseli.
Henryka Mazurek. Znany od lat.
Wita nowy, wolny świat.

Huczą wciąż salwy, lecz to na wiwat.
Cieszy się każdy, skacze pod niebo.
Serca nam walą, że aż piersi rwą.
Nie kryj się, bracie, ze łzą.

Dzień jedenasty, miesiąc deszczowy,
lecz dla nas cudny, piękniejszy niż lato.
Cieszy się każdy kwiatek, drzewo, dom.
Polacy znów na swoim są.

(J. Zabielska, *Listopadowa radość*)

Re c y t a t o r IX

Gdy pytam siebie, co to ojczyzna,
to myślę ziemia i przyjaciele.
Orzeł, Mazurek, skoczny jak chłopiec.
Wierzby koślawe, języka szelest.

Chaber niebieski, co w polu miga.
Maczek czerwony w zboża zieleni.
Tatry wysokie, wonne Pieniny.
Bałtyku fale, które sztorm pieni.

Równiny złote, żółte i czarne,
gdy skibą pługą wskroś przeorane.
Żurawi klucze, ich klangor głośny,
co niesie wiosnę, życia odmianę.
I Wisły wstęga, Bugu i Odry.
Odbijająca słońca promienie.
I las sosnowy, co szumi cicho
nad mogiłami. Otacza cieniem.

Warszawa gwarna. I ciche wioski.
Barwnie rzucone wśród pola, lasy.
Przyszłość nieznana. Oby najlepsza.
Lecz także przeszłość. Minione czasy.

Żuraw, co w Gdańsku od wieków stoi.
Cudna głęбина Morskiego Oka.
Krakowa magia. Klimat Łańcuta.
Giewontu rycerz, strażnik z wysoka.

Długo by jeszcze trzeba wymieniać,
by wypowiedzieć ojczyzny krasę.
Kocham cię, Polsko. Mateczko moja.
Kocham uroki niezwykle nasze.

Kłaniam się przodkom, którzy oddali
bezcenny dar swój – czyli swe życie.
Wiem, że zawdzięczam im niepodległość.
Więc krzyczę: Dzięki! Czy mnie słyszycie?

Ja owszem chciałbym cały świat poznać.
Zobaczyć wszystko, co w nim ciekawe.
Lecz potem wrócić, tu, do mej Polski.
Tu złożyć głowę. Pod tę murawę.

(J. Zabielska, *Ojczyzna*)

Prezentacja

Jak słyszę, ciągle trwa koncert w filharmonii. Posłuchajmy, co tam się dzieje.

W tym czasie wychodzą na scenę wszyscy Recytatorzy. Za kulisami pozostaje wyłącznie Reporterka II.

Słysząc piosenkę Powrócisz tu. Wszyscy obserwują pokaz zdjęć.

Prezentacja

Zanim się z państwem pożegnamy wróćmy jeszcze na chwilę do jakubowickiej szkoły.

Reporterka II

Wychodzi na scenę przed grupę Recytatorów, zwraca się do uczniów.

Moi drodzy, chcę wam w imieniu widzów jakubowickich „Relacji” gorąco podziękować za przygotowaną akademię. Z przyjemnością posłuchaliśmy przygotowanych przez was tekstów. To była ciekawa lekcja historii i patriotyzmu.

Dziękuję serdecznie.
Patrycjjo i Kamilu, oddaję wam głos.
Dla „Relacji” mówiła Wioletta Polanek.

Pre ze nte rka

Dziękujemy naszym Reporterkom za relacje. Zamiast świętować, pracowali, byście Państwo widzieli, jak przebiegają obchody Święta Niepodległości.

Jak mogliście się państwo przekonać, w naszym środowisku uroczystości czci się kolejną piękną rocznicę odzyskania przez Polskę wolności i niezależności.

Ale, Kamilu, czy my powiedzieliśmy państwu, która to rocznica?

Pre ze nte r

Chyba tego dotąd nie zrobiliśmy. Jest to, proszę Państwa, okrągła, bo 90. rocznica, stąd jej wyjątkowy charakter.

Mam nadzieję, że za 10 lat będziemy mogli prowadzić dla Państwa „Relacje” z okazji 100 rocznicy. To dopiero będzie wydarzenie.

Pre ze nte rka

Dzisiejsi dziesięciolatkowie – będą wchodzić w dorosłość. Trudno to sobie wyobrazić. Ale tak właśnie będzie.

Pre ze nte r

Dziękujemy za uwagę.

W świątecznym wydaniu „Relacji” to już wszystko. Życzymy Państwu miłego świątecznego popołudnia. Zapraszamy na następne wydanie naszego programu.

Kamil Kozaczyński...

Pre ze nte rka

... i Patrycja Błońska. Do widzenia.

Na zakończenie sygnał dźwiękowy „Relacji”.

Potem piosenka Zagrajcie nam dzisiaj wszystkie srebrne dzwony.

Uczniowie się kłaniają, dołączają Prezenterzy i Reporterki.

Ko nie c

Pomysł II

Audycja radiowa

Jeśli możemy stworzyć szkolną telewizję, to nic nie stoi na przeszkodzie, by powołać do istnienia szkolne radio. Tym bardziej że program radiowy wydaje się nawet łatwiejszy do zrealizowania. Mniej pracy będzie wymagać scenografia, choć oczywiście trzeba o nią zadbać, ponieważ szkolna audycja nie może być typowym programem radiowym. Powinna łączyć przekaz słowny z obrazem, ponieważ trudno sobie wyobrazić uroczystość szkolną przeznaczoną wyłącznie do słuchania. W szkolnych warunkach najlepiej się sprawdza typ audycji radiowej na żywo. Doskonale do takiej formy nadają się takie święta, jak: Dzień Matki, Dzień Ojca, Dzień Dziadka, Dzień Babci, Dzień Nauczyciela, Dzień Dziecka.

Na scenie aranżujemy miły kącik – stolik, foteliki, piękne kwiaty, świece (można podpatrzeć w telewizyjnym koncercie życzeń). Sporo miejsca pozostawiamy dla zespołów wokально-taneczno-muzycznych. Przy stoliku zasiądzie dwoje (albo więcej) prowadzących, którzy będą przekazywać życzenia wybranym bohaterom dnia.

Prezentem muzycznym dla adresatów życzeń mogą być piosenki wykonywane przez szkolny czy klasowy chór, solistów albo zespoły – oczywiście wszystkie na żywo przed publicznością. Można do tego dołączyć występy taneczne – taniec towarzyski, wstawki baletowe w wykonaniu dziewcząt albo chłopców, na poważnie lub na wesoło. Im więcej kreatywności i innowacji, tym atrakcyjniejsze będzie widowisko. Urozmaiceniem mogą być tańce z szarfami, skakankami, parasolkami, hula-hoop, w kapeluszach, pidżamach, bibułowych spódniczkach itp. Warto puścić wodze fantazji i zaskoczyć widzów pomysłowością i humorem.

Z okazji Dnia Nauczyciela każda klasa może przygotować autorski utwór/występ dla wychowawcy/wychowawczynie, na przykład ułożyć słowa do znanej melodii, zaprojektować i wykonać choreografię, przygotować parodię znanej kompozycji, wzbogacić ją zabawnymi kostiumami albo śmiesznymi rekwizytami. Program tego typu – co ważne – może, a nawet powinien, zaangażować całą społeczność klasową, szkolną lub jej dużą część.

Do występów wokально-taneczno-muzycznych można dołączyć pokaz slajdów lub zdjęć – do każdej piosenki inny zestaw, miły dla adresata poszczególnych ży-

czeń. Sympatycznym akcentem może być – podczas trwania piosenki dla danego pedagoga – prezentacja na ekranie fotografii ze wspólnych klasowych imprez, wycieczek, wyjazdów, dyskotek, spotkań, spacerów, ognisk. Dobrym pomysłem jest także przygotowanie prezentacji poświęconej danemu nauczycielowi i pokazanie jej jako tła dla piosenki. Może to być prezentacja związana z danym przedmiotem, hobby nauczyciela czy jego ulubionymi miejscami. Warto, aby poszczególne grupy artystyczne uzgodniły formy swoich występów, aby były one jak najbardziej zróżnicowane. Audycja radiowa na żywo powinna się stać prawdziwym szkolnym *show*, prezentującym wszelkie szkolne talenty. Warto zaangażować uczniów śpiewających, stepujących, tańczących, grających na instrumentach.

W opisanej formule można również zrealizować koncert życzeń dla mam i tatusiów albo dla babć i dziadków. Na pewno taka nietypowa akademia dostarczy bliskim wielu wzruszeń i radości. Po każdej wykonanej piosence artyści z danego zespołu mogą wręczyć swoim rodzicom lub dziadkom laurki, kwiaty albo słodycze. Z całą pewnością takie obchody to niebanalne rozwiązanie niosące mnóstwo radości i niezapomnianych przeżyć.